

วัดชลวิธานภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นางปราณี คันตยานนุตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกศึกษามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ. ศ. 2515

001623

I 16485804

EVALUATION OF GEOGRAPHY LEARNING OF MATHAYOM SUKSA III STUDENTS

Mrs. Pranee Tantayanubutr

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Secondary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1972

หัวข้อวิทยานิพนธ์ วัตถุประสงค์วิทยานิพนธ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดพระนคร

ชื่อ นางปราณี ศันตยานบุตร แผนกวิชา มัธยมศึกษา

ปีการศึกษา 2515

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการวัดผลวิชาภูมิศาสตร์ในเรื่อง

1. ความเข้าใจและความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของการเรียนการสอนกับการวัดและประเมินผลในวิชาภูมิศาสตร์
2. จุดมุ่งหมายและเนื้อหาของข้อทดสอบวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ และที่ครูผู้สอนสร้างขึ้น
3. อุปสรรคและปัญหาบางประการของการวัดผลการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในโรงเรียน
4. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนในการปรับปรุงการวัดผล เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามและแบบทดสอบเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2513 ของโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนคร 14 แห่ง จำนวน 20 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2514 ซึ่งได้ผ่านการทดสอบวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2513 ของกระทรวงศึกษาธิการและของโรงเรียนรัฐบาลดังกล่าวจำนวน 340 คน แบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบปลายเปิด เลือกตอบ และแบบประมาณค่าเกี่ยวกับความเข้าใจและความคิดเห็นของครูและนักเรียนในเรื่องการเรียน

การสอนกับการวัดและประเมินผลในวิชาภูมิศาสตร์ ส่วนแบบทดสอบเป็นข้อ ทดสอบวิชา
 ภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมวิสามัญศึกษา กระทรวง
 ศึกษาธิการ ตั้งแต่เริ่มใช้วัดผลนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลเมื่อปีการศึกษา 2509 ถึง
 ปีการศึกษา 2513 และเป็นข้อทดสอบของครูผู้สอนในปีการศึกษา 2513 รวมทั้งสิ้น
 จำนวน 35 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีหาค่ารอยละ และหาค่าเฉลี่ย แล้วนำ
 เสนอในรูปตารางผสมบทความ

สรุปผลการวิจัย

1. ครูผู้สอนแลเห็นความสำคัญของวิชาภูมิศาสตร์และของการกำหนดความ
 มุ่งหมายในการสอน จึงมีการเตรียมการสอนและการวัดผลดี ครูส่วนใหญ่ตั้งความ
 มุ่งหมายในการสอนทุกครั้ง แต่มีเพียงน้อยคนที่สามารถสอนบรรลุผลตามความมุ่งหมาย
 โดยครูให้เหตุผลว่าเป็นเพราะนักเรียนขาดความสนใจพื้นฐานทั่วไป ขาดอุปกรณ์ประกอบ
 การสอนที่จำเป็นและเวลาที่สอนน้อยเกินไป วิธีสอนส่วนมากอธิบายตามบทเรียนแล้วซัก
 ถาม อุปกรณ์ประกอบการสอนที่ใ้มากที่สุดคือกระดานดำและแผนที่ กิจกรรมประกอบการ
 สอนที่จัดมาก คือการทำแบบฝึกหัดและการฝึกทักษะในการอ่าน เขียน ใช้แผนที่ และทักษะ
 ในการใช้ลูกโลก วิธีการวัดผลที่ใ้มากที่สุดคือการทดสอบข้อเขียน การถาม-ตอบปากเปล่า
 และการให้ปฏิบัติงาน หลังจากที่ได้ทำการวัดผลแล้วครูเห็นว่าช่วยให้ทราบสิ่งที่ต้องแก้ไข
 นักเรียนทั้งด้านวิชาการ พฤติกรรม และทัศนคติ สำหรับความรู้ความเข้าใจของครู
 เกี่ยวกับการวัดผลการเรียนการสอนปรากฏว่าครูยังมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องนัก ส่วน
 ใหญ่เข้าใจคือว่าวิธีการวัดผลควรสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความมุ่งหมายของแต่ละบทเรียน
 แต่ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับหลักการวัดผลบางประการ เช่น เรื่องที่สำคัญในการประเมินผล
 และการวินิจฉัยว่านักเรียนคนใดมีความสามารถในการเรียนเพียงใด

นักเรียนส่วนใหญ่ชอบเรียนวิชาภูมิศาสตร์เพราะเห็นว่าเป็นวิชาที่น่าสนใจ สนุก
 และให้ความเพลิดเพลิน ช่วยให้เป็นผู้รู้จักสังเกต รู้จักพิจารณา มีเหตุผลและรู้วิธีแก้
 ปัญหา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการสอนและการวัดผลส่วนใหญ่ระบุตรงกับของ
 ครู ต่างกันที่ว่ามีนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าครูจัดกิจกรรมต่าง ๆ น้อย และตรวจงานที่ใ้

ทำเป็นบางครั้งเท่านั้น

2. ข้อทดสอบวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งของโรงเรียนรัฐบาลและ
 กระทรวงศึกษาธิการมุ่งวัดผลความรู้-ความจำเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาวัดการนำไปใช้-
 ทักษะ และวัดความเข้าใจ-เหตุผลเป็นอันดับสุดท้าย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าข้อทดสอบ
 ของกระทรวงศึกษาธิการวัดความรู้-ความจำน้อยกว่า และวัดความเข้าใจ-เหตุผลมาก
 กว่า นอกจากนี้ ในค่านเนื้อหาข้อทดสอบของกระทรวงศึกษาธิการยังมีเนื้อหาครอบคลุม
 หลักสูตรมากกว่าข้อทดสอบของโรงเรียนรัฐบาลอื่น ๆ ควย

3. อุปสรรคและปัญหาของการวัดผลการเรียนการสอนที่ครูและนักเรียนประสบ
 คือ โรงเรียนมีอุปกรณ์ประกอบการสอนและหนังสือประกอบการค้นคว้าน้อยเกินไป หนังสือ-
 สื่อแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์มีเนื้อหาล้าสมัย ไม่ทันต่อเหตุการณ์ ปัญหาการวัดผลที่ครู
 ประสบ คือปัญหาการสร้างข้อทดสอบ การพิมพ์ข้อทดสอบ การตรวจผลงานและการคิด
 คะแนนจากงานที่ให้นักเรียนทำ ส่วนนักเรียนมีปัญหาในเรื่องกลั้วการทดสอบ

4. ข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนในการปรับปรุงการวัดผลเพื่อใ้การเรียน
 การสอนวิชาภูมิศาสตร์มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น คือ โรงเรียนควรจัดหาอุปกรณ์ประกอบ
 การสอนและหนังสือประกอบการค้นคว้าวิชาภูมิศาสตร์ให้มากขึ้น หนังสือแบบเรียนควร
 ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัย มีการเรียบเรียงเนื้อหาวิชาที่ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์
 ของหลักสูตร ควรเพิ่มคะแนนและเวลาสอบให้มากขึ้น นอกจากนี้ ครูผู้สอนควรได้รับ
 การสนับสนุนให้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการสอนและการวัดผลควย

in Bangkok. They were open-ended, multiple choice and had rating scales about the concepts and opinions of teachers and students concerning the evaluation of Geography learning. There were 35 Mathayom Suksa 3 Geography tests: 5 tests prepared by the Ministry of Education from 1966-1970 and 30 tests prepared by the teachers teaching Geography in 1970. The main analytical techniques consisted of percentages and average percentages which were then presented in tables and written description.

Conclusions

1. The teachers realized the value of Geography as well as the objectives in Geography teaching. Most teachers set up objectives in teaching Geography, however, a few of them can attain their goals. The reasons given about this are that the students lack general interests, insufficient facilities and not enough time. Methods of teaching are the explanation of the lessons, followed by questioning the students. The major teaching materials are blackboards and maps. Most activities are doing the exercises, practising the skills in reading, writing and using maps and globes. The students are evaluated by written and oral tests. Sometimes they are to do some additional assignments. The evaluation indicates that the students should be improved in three aspects: academic, behaviour and attitude. Most teachers have the understanding that the evaluation and the objectives of each lesson are closely related. However, they are still not clear about some specific principles of evaluation.

Most students prefer to study Geography because it is interesting, gives pleasure and helps them to be good observers, reasonable, and to know how to solve problems. In comparing the opinions of the teachers and students about the teaching procedures and the evaluation, their ideas are similar except in relation to the activities and the assignment correction.

2. The Geography tests prepared by the teachers and the Ministry of Education try to evaluate the knowledge, the application and the comprehension. It is obvious that the tests prepared by the Ministry of Education contain more questions about the comprehension and less about the knowledge. The contents of the tests prepared by the Ministry of Education cover a wider area of the curriculum than those prepared by the teachers.

3. The problems in teaching and learning Geography are the following: insufficient teaching materials and supplementary books, the contents of the Geography textbooks are not up to date. The teachers have problems in constructing and typing the tests, correcting and grading the assignments. The students are afraid of being tested.

4. The suggestions made by the teachers and students to improve the teaching and learning of Geography are that schools should provide adequate teaching materials and supplementary books. The textbooks should be improved, the facts and concepts should be more accurate, and the topical divisions of subject content well organized. The total test grade should be higher and the

time in testing Geography should be added. Finally, the teachers should be supported to attend the training concerning the teaching and evaluation techniques.

กิติกรรมประกาศ

การเขียนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูง จากศาสตราจารย์ ดร. จรูญทัศน์ พุกกะมาน อาจารย์ลาวัณย์ วิทยาวิฑูฏิกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง วรรณสุต โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ลาวัณย์ วิทยาวิฑูฏิกุล ได้กรุณาเป็นผู้ควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำเอาใจใส่เป็นอย่างดีตลอดมา นอกจากนี้ ยังได้รับความร่วมมือจากอาจารย์ใหญ่ และครูอาจารย์ผู้สอนวิชา ภูมิศาสตร์ทุกท่าน ตลอดจนนักเรียนที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัย ในการรวบรวมข้อมูลมาประกอบการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับ จึงขอกราบขอบพระคุณ และขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ปราณี ตันตยานุมุตร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ค

บทที่

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
งานค้นคว้าเขียนและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง	9
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	21
ขอบเขตของการวิจัย	22
ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย	23
วิธีดำเนินการวิจัย... ..	24
นิยามของคำต่าง ๆ ที่ใช้เป็นภาษาเฉพาะในการวิจัยนี้	25
2. วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	27
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล... ..	34
4. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	110
บรรณานุกรม	132
ภาคผนวก	137
ประวัติการศึกษា	265

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1. จุดมุ่งหมายในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ...	39
2. วิธีสอนที่ครูภูมิศาสตร์ใช้	45
3. อุปกรณ์ประกอบการสอนและความมุ่งหมายในการใช้อุปกรณ์	46
4. กิจกรรมประกอบการสอนที่ครูภูมิศาสตร์จัด	47
5. ความมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมประกอบการสอน	48
6. คะแนนหมวดวิชาสังคมศึกษา	51
7. การวัดผลตลอดปีของโรงเรียน	52
8. วิธีการวัดผลการเรียนวิชาภูมิศาสตร์	53
9. แบบทดสอบที่ครูภูมิศาสตร์ใช้	54
10. จุดมุ่งหมายของข้อสอบวิชาภูมิศาสตร์	54
11. วิชาในหมวดสังคมศึกษาที่นักเรียนชอบเรียนมากที่สุด	67
12. เหตุผลที่นักเรียนไม่ชอบเรียนวิชาภูมิศาสตร์	68
13. เหตุผลที่นักเรียนไม่ชอบเรียนวิชาภูมิศาสตร์	69
14. ความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ...	70
15. หนังสืออ่านประกอบวิชาภูมิศาสตร์ที่นักเรียนใช้	71
16. เปรียบเทียบคำเฉลยนำหน้านักความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนของ ครูภูมิศาสตร์	80
17. เปรียบเทียบคำเฉลยนำหน้านักความคิดเห็นเกี่ยวกับถววิธีสอน ของครูภูมิศาสตร์	82
18. เปรียบเทียบคำเฉลยนำหน้านักความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ อุปกรณ์ประกอบการสอนของครูภูมิศาสตร์	83
19. เปรียบเทียบคำเฉลยนำหน้านักความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมของครูภูมิศาสตร์... .. .	84

ตารางที่

หน้า

20. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นเกี่ยวกับการทรวงาน หรือสมุดแบบฝึกหัดที่ครูให้นักเรียนทำ 85

21. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีแก้ไขปัญหาของครูภูมิศาสตร์ ในกรณีการสอนไม่ทันตามหลักสูตร 86

22. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาเรียนของวิชาภูมิศาสตร์ 87

23. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการวัดผล การเรียนวิชาภูมิศาสตร์ 89

24. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบทดสอบ ที่ครูใช้วัดผลนักเรียน 90

25. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของ ข้อสอบปรนัยที่ครูใช้วัดผลนักเรียน 91

26. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลื่อนนักเรียนก่อนการ วัดผล 92

27. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสที่ครูทำการวัดผลนักเรียน 93

28. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาของการวัดผล วิชาภูมิศาสตร์ควยข้อสอบ 94

29. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาที่ครูออกสอบ... .. 95

30. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความยาก-ง่ายของข้อสอบ วิชาภูมิศาสตร์ 96

31. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเฉลยข้อสอบหลังจาก วัดผลนักเรียน 97

32. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ตรวจออกข้อสอบวิชาภูมิศาสตร์ 98

33. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดผลตลอดปีของโรงเรียน 99

34.	เปรียบเทียบความมุ่งหมายของข้อสอบวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2513 ของกรมวิสามัญศึกษา และของโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนคร (14 แห่ง)	101
35.	เปรียบเทียบเนื้อหาของข้อสอบวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2513 ของกรมวิสามัญศึกษาและของโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนคร	102
36.	เปรียบเทียบความมุ่งหมายของข้อสอบวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2509 - 2513 ของกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	106
37.	เปรียบเทียบเนื้อหาของข้อสอบวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2509 - 2513 ของกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	107